

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVISEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

CLEVELAND, OHIO, FRIDAY (PETEK), JUNE 2, 1944

STEVILKA (NUMBER) 128

VOL. XXVII.—LETO XXVII.

Peter še vedno "rešuje" jugoslov. vladno krizo

Šubašić je bil končno menda "uradno" poverjen, da sestavi novo vlado. Boji v Sloveniji

LONDON, 1. junija. — Maršal Tito je danes izdal povelje na svojo armado, da brez odlašanja udari z vso silo po nemških okupatorjih v Jugoslaviji, par ur pozneje pa je kralj Peter od tukaj naslovil na Srbe, Hrvate in Slovence radijski poziv, da "položijo na stran notranje politične razlike, dokler ne bo domovina osvobojena."

Istočasno se poroča, da je kralj hrvaškemu banu dr. Ivanu Šubašiću dal uradno naročilo, da poskusi sestaviti novo vlado, ki bo zavzela mesto kabinta, kateremu je stal na čelu Božidar Purić.

Šubašić odpotuje v Bari

Obenem se je zvedelo, da bo dr. Šubašić v kratkem odpotoval v Bari v južni Italiji, kjer bo stopil v stiko s predstavniki maršala Tita v zvezi z njegovim poskusom za sestavo nove vlade.

Peter je rekel, da za enkrat ne namerava dati povejstva vseh jugoslovenskih bojnih sil maršalu Titu, temveč da upa, da se bodo Titove in Mihajlovičeve sile strnile in sprejete zavezninsko komando.

Kralj se noče podrediti volji ljudstva

Dočim se je zadnji čas govorilo, da namerava kralj javno izjaviti, da se ne bo vrnil v Jugoslavijo, razenako ga ljudstvo pokliče nazaj, pa je izjavil danes zastopniku "United Press", da nima nikakega namena,

preko 100,000 medicinskih paratov, ki so bili že razpečani širom dežele.

Kakor je odkrila preiskava, so bili medicinski preparati pokvarjeni v lekarinskih napravah v Rensslejarju, N. Y., ker aparati za distiliranje niso bili redno čiščeni.

Pokvarjeni produkti so bili razpečani v maju, juniju, juliju in avgustu preteklega leta, in zvezne oblasti pravijo, da so sedaj vsi vzeti iz cirkulacije.

KRIMINALNA OBTOŽBA NAPERJENA PROTI KEMIČNI DRUŽBI RADI RAZPEČAVANJA POKVARJENIH LEKOV

NEW YORK. — Zvezni pravnik James McNally je naperil kriminalno obtožbo proti Winthrop Chemical Co., ki je obtožena, da je razpečevala razne pokvarjene leke. V obtožnici je rečeno, da je znan slučaj, ko je neki bolnik, ki je rabil medicino, katero je izdelala omenjena korporacija, umrl.

Kot rezultat hitre akcije od strani zvezne administracije za kontrolo živil in lekov, je obtožena korporacija odpoklicala

žava na podlagi tri-letne zavarovalninske police plačevala za zavarovanje proti tatvini samo \$20,000 na leto.

Do zadnjega časa državne prodajalne niso bile opremljene z alarmnim sistemom proti vlogom, je izjavil Fisher, sedaj pa se je začelo z instalacijo alarmov, za kar se je dovolila vstopa \$57,000. Kadar bo delo končano, bo država najbrže zopet lahko dobila zavarovalnino za žganjske prodajalne.

ELLIOTT ROOSEVELT ODLIKOVAN V ANGLIJII

LONDON. — Polk. Elliott Roosevelt je bil od Anglije odlikovan z visokim redom v znak priznanja za fotografsko izvedniško službo v zraku tekom severo - afriške kampanje.

NEMCI UJELI STOJANA PRIBIČEVIĆA, KI PA JIM JE USEL

LONDON, 1. junija. — Nemci so pred vč dnevi zajeli skupino štirih ameriških in britskih časnikarjev in fotografov, ki je nedavno dospela na glavninstan maršala Tita v osvojenem delu Jugoslavije. To se je zgodilo pred vč dnevi, ko se je četverica podala v ozemlje, ki se nahaja v oblasti Nemcev.

John Talbot, britski časnikar in oba fotografa, čigar imeni nista bili objavljeni, se nahajajo v ujetništvu, dočim je Stojan Pribičević, korespondent revij "Time" in "Life", ki je bil poslan v Jugoslavijo kot zastopnik vsega ameriškega tiska, posrečilo zbežati z nacističega ujetništva.

da bi dal obljubo, da se ne bo vrnil v Jugoslavijo, dokler se tam ne bo vršilo ljudsko glasovanje.

Maršal Tito je danes iznova obtožil Mihajlovića, da se njegovi četniki borijo proti partizanom ob strani Nemcov ter četniki hrvaških in srbskih kvizilgov.

Ostri boji na Štajerskem

Partizanski komunikej javlja o velikih bojih po vseh delih Jugoslavije.

V Sloveniji so edinice 14. divizije vprizorile napade na nemške garnizije v Velenju, Šoštanju in Vitanjah na Spod. Štajerskem. Poročilo pravi, da so partizani v Šoštanju obkolili nemško posadko, ki šteje 500 mož; v Velenjah pa da so razbili naprave v ondotnem rudniku in železniške komunikacije.

V zapadni Bosni so Nemci začeli več močnih ofenziv, proti katerim vodijo partizani odločne defenzivne operacije.

V Dalmaciji so partizanske edinice zavzale sovražno bazo v Arzanu in nadaljevale s prodanjem proti Sinju.

Z letne konference "Progresivnih Slovenk"

Preteklo nedeljo se je vršila letna konferenca vseh krožkov "Progresivnih Slovenk" v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave., v Euclid, Ohio, kjer ima svoj delokrog krožek št. 3.

Udeležba na konferenci je bila nadvsem pričakovljena, lepa, kar priča, da se članice zavajajo, da je treba z odprtimi očmi slediti dogodkom, ter delovati za drug in bolj pravični sistem, da se ne ponovi uničevalno delo barbarizma, kateremu smo danes priča.

Na konferenci so članice odločile, da bodo pričele zbirati prispevke za Ameriški redki križ in z doneski kupile ambulanco za naše borce v domovini. V proslavo 10-letnice organizacije Progresivnih Slovenk, se bo priredilo zanimivo prireditve vseh krožkov, o čemur pa bo še pozneje natančneje poročano. — Poročevalka.

SVEDSKA NI BILA VEDNO STROGO NEVTRALNA

STOCKHOLM. — Švedski premier Hansson je nedavno na zboru svoje lastne stranke priznal, da Švedska ni bila vedno sposobna izvajati stroge nevtralnosti. (Zed, države so dale mnogo švedskih firm na črno listo, ker Švedska še vedno izvaja strojne kose v Nemčiji.)

ZGODBA O POLICIJSKEM KONJU V GOSTILNI

PITTSBURGH, Pa. 1. junija. — Ralph Helper, 33, in Charles Bluenchein, 51, sta videla na ulici konja, in sta simelna vzel s seboj v gostilno, da ga napočita. Sedaj se nahajata v ječi pod obtožbo, da sta ukradla mestno lastnino. Simel je bil policijski konj, katerega je patrolman pustil na ulici, ko je preiskoval neko pritožbo.

H I M E N

V soboto, dne 3. junija opoldne se bosta poročila Miss Frances S. Lah in Mr. Myron Skokalski. Nevesta je hči poznane družine Mr. in Mrs. Michael I. Lah, 18907 Kildeer Ave. Poroka se vrši v Old Stone cerkvi, zvezč pa bo sestanez za goste v Slovenskem domu na Holmes Ave., med katerimi bo tudi brat neveste, Lt. Michael Lah z ženo, iz Wilmingtona, Dela. — Naše čestitke in obilo sreče v zakonskem življenju!

SEPAKI ZBOR "SLOVAN" Seja pevskega zbora "Slovan" se bo vršila v nedeljo, ob 6:30 uri zvečer v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave. Radi važnosti seje se prosi vse vse, da so polnoštevilno načlane, da so polnoštevilno načlane.

Nemški junkerji že delajo načrte za prihodnjo vojno

STOCKHOLM, Švedska. — Nemška armadna komanda se pripravlja že za prihodnjo vojno kot razvidno iz tista navodil za nemške vojake, ki je bil prejet tukaj. Navodila pod naslovom "Merkblatt fuer den Kompanie Unterrieth" izražajo skrb radi padajočega števila rojstev in v očividni zavesti, da Nemčija izgubi sedanjo vojno, se v navodilih poudarja opasnost, ki preti Nemčiji, ako se vrzeli v vojstvih ne nadomesti.

"Vsak krepak nemški deček, ki je bil rojen leta 1943, bo leta 1963 postal hraber vojak," se čita v pamfletu.

Za "kanonfuter" čez dvajset let

"Rojstvo vsakega zdravega dečka pomeni, da bo v teku 20 let iz njega zrastel čvrst vojak. Toda če se sešteje vse od 1 do 19 let stare v Nemčiji, je ugotovljeno dejstvo, da število 20-letnih rekrutov stalno nadzaduje, oziroma, da bo izguba rekrutov v teku desetih let znašala 1,750,000."

Vojaški pamflet priznava, da bodo vojne izgube povzročile v prihodnjih letih nadaljni padec rojstev, ampak, gre mimo tega in pripominja, da zdrav narod lahko nadomesti vojne izgube. Potem nadaljuje:

"Čim ve Nemčev bo na svetu, tem trdnejši bo novi rajh in toliko bolj gotov bo mir na svetu."

Vsaka družina bi morala imeti 4 otroke

Ako hoče ohraniti svojo vojno moč, pravi pamflet, tedaj mora imeti vsaka družina najmanj štiri otroke. "Leta 1932 sta prišla na povprečno družino samo dva otroka in sedaj še ne pridejo polni trije. Leta 1910 je 6,400,000 mladih zakoncev imelo 1,800,000 otrok, leta 1939 pa je 8,600,000 takih zakoncev imelo samo 865,000 otrok."

Resnost, s katero skušajo nacijski in armadni voditelji ustaviti padanje rojstev je razvidna iz naznana, da je bil 15. maja v Frankfurtu usmrčen neki obtoženec, ki je bil spoznan krivim operacije za odpravo človeškega ploda.

RUSIJA BAJE DOBILA AMERIŠKO LADJO

WASHINGTON. — V senatu Zed. držav je bilo pred nekaj dnevi poročano, da so Zedinjeni države izročile Rusiji križarko "Milwaukee", kar se je baje storilo, ker Rusija ni dobila tretjine italijanske bojne mornarice, kakor je bilo domenjeno, ko je Italija kapitulirala.

V Beli hiši se ni hotelo poročila o izročitvi bojne ladje Rusiji niti potrditi niti zanikati.

Predavanje o naseljencih

Mr. Frank Suhadolnik, ravnatelj clevelandske Medkulturne knjižnice, je odpotoval v Northhampton, Mass., kjer je včeraj predaval pred poletnim tečajem v Smith kolegiju o "tujezježnih manjšinah v Zed. državah." Z njim je odpotovala tudi Mrs. Suhadolnik.

ANTON JAMNIK

Danes zjutraj je po dolgi bolezni umrl Anton Jamnik, star 51 let, stanujoč na 6422 Spiller Ave. Pogreb se bo vršil iz Zakrajškega pogrebnega zavoda v Clevelandu. Storil je na njen apel župana Lauscheta in kongresnika Feighana.

Klorin omamil 400 oseb

NEW YORK, 1. junija. — Pri prevodu klorinskega plina je danes plin začel uhajati iz pokvarjenega tanka, in na ulicah je omedeljalo okrog 400 oseb.

Večina oseb, ki so se zgrudile na ulici, je bila odpeljana v bolnice, in poroča se, da je stanje 127 oseb resno, vendar ni do sedaj javljene še nobene smrti.

SENATNI ODSEK OKRKLJ KORUPCIJO

WASHINGTON. — Senatni odsek za preiskave vojnih narodil, kateremu predseduje senator Truman, je odkril, da je inženirska firma, katero polovici lastnik je Commander John D. Corrigan, ki je imel kot mornariški častnik skrbeti za pospešitev vojne produkcije, prejela nad \$300,000 za posvetovalno službo, in da je Corrigan prejel znatni del te voste.

BRAZILIJA POSLALA 15 TISOČ MOŽ V EVROPO

RIO DE JANEIRO. — Pretekli teden se je tu vkrcalo 15,000 mož brazilske armade za službo na evropskem bojišču. Predsednik Vargas je v govoru pred odhodom ekspediciske skupine, da je delo popravljanja ostalo daleč zadaj. Od kar se je začela kampanja proti nacističkim prometnim zvezam, je bilo bombardiranih 38 važnih železniških centrov.

Ray Turk poslan na Pacifik kot reporter

Ray Turk, ki je že dolgo let član štaba pri dnevniku "Cleveland News", je odpotoval včeraj v Južni Pacific, odkoder bo poročal svojemu listu o življenju in bojih 37. divizije, ki se stoji iz Clevelandčanov. Ray Turk je sin pionirske Turkove družine, bil je do zadnjega časa član šolskega odbora v Euclidu, kjer živi njegova družina, ter predsednik lokalne časnarske organizacije Newspaper Guild-a.

Novi grobovi

EDWARD HOČEVAR

Danes zjutraj je v mestni bolnišnici, kjer se je nahajal težko bolan zadnje tri in pol meseca, umrl Edward Hočevar, star 32 let, stanujoč na 7806 Donald Ave. On je že četrti sin družine Joseph in Marije (roj. Zavodnik) Hočevar, ki je v teku zadnjih štirih let umrl. Preje so umrli sinovi Joe, Tony in Rudolph. Poleg žaljučih staršev zapušča brata Franka, nečake in nečakinje ter več sorodnikov. Pogreb se bo vršil pod vodstvom A. Grdinia in sinovi pogrebnega zavoda. Čas pogreba še ni določen. Bodu mu ohranjen blag spomin, preostanek pa naše sožalje!

★ ★

ANTON JAMNIK

FBI v akciji

FBI urad v Washingtonu je končno izjavil, da bo posegel v tatvino gasolinskih kuponov v Clevelandu. Storil je na njen apel župana Lauscheta in kongresnika Feighana.

Vrzel v nemški liniji pred Rimom povečana

Rusi so zadali Nemcem v Romuniji težke izgube. Tri milijone in pol Amerikancev preko morja

Zadnje vesti iz italijanske fronte javljajo, da so ameriške čete povečale vrzel v nemški liniji pri Velletri in da vztrajno pritiskajo naprej proti Rimu.

Uradno se poroča, da je v eni točki samo 14 milij od italijanske prestolice, dasiravno se Nemci besno borijo, uporabljajoč metalce plamen, topništvo in tanke.

Uradni komunikat z zavezniškega glavnega stana je snoti javil, da Amerikanci

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOSTI"

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING AND PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE — HENDERSON 5311-12

Issued Every Day Except Sundays and Holidays
SUBSCRIPTION RATES (CENE NAROČNINI)

By Carrier in Cleveland and by Mail Out of Town:
(Po raznalačilu v Clevelandu in po pošti izven mesta):

For One Year — (Za celo leto) \$6.50
For Half Year — (Za pol leta) 3.50
For 3 Months — (Za 3 meseca) 2.00

By Mail in Cleveland, Canada and Mexico:
(Po pošti v Clevelandu, Kanadi in Mehiki):

For One Year — (Za celo leto) \$7.50
For Half Year — (Za pol leta) 4.00
For 3 Months — (Za 3 meseca) 2.25

For Europe, South America and Other Foreign Countries:
(Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države):

For One Year — (Za celo leto) \$8.00
For Half Year — (Za pol leta) 4.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland,
Ohio, under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

104

LOUIS F. TRUGER:

DA SE NE POZABI...

IV.

Da so v Mihajlovičevih četah seljaki, delavci in rokodelci, prav radi verujemo, da pa ti reprezentirajo ves jugoslovanski narod, pa je le malo predebelo. Fakt je, da ne more niti Mihajlovič niti zamejna vlada reči, da eden ali drugi reprezentira jugoslovanski narod. Koliko predstnikov političnih strank Jugoslavije pa je v štabu generala Mihajloviča in koliko v sedanjem zamejni vladi? Če rečem, nobenega, ne bom daleč od pravega. Pravico do izjave, da zastopa narod, ima le tista skupina, v kateri so aktivne, če ne vse politične stranke, pa vsaj večina istih. Kar se tiče jugoslovanske politične situacije in vprašanja narodne reprezentacije ima pravico do izjave, da zastopa narod edino Antifašistični Svet Narodne Osvobojenja Jugoslavije, kojega član je tudi maršal Tito. V tem Svetu sede predstavniki vseh političnih strank Jugoslavije, kakor tudi zastopniki vseh slojev naroda, je resnično Narodni Svet. Sklepi in odredi, katere sprejme ter izstavi, so veljavni za celoten narod in smatrajo se kot zakoni provizorične vlade, ki je zapopadena v Antifašističnem Svetu Narodnega Osvobojenja Jugoslavije.

Izjava, da je napačno domnevati, da Tito prinaša progresivne ideje v Jugoslavijo, je hudobno potvarjanje resnice. Vsak šolarček ve, da je vsak korak, ki privede narod izpod dogmatizma, ki uči, da so vladarji božji poslanci, ki imajo vladarsko moč in prerogativa od Boga, sam na sebi velik napredok. Progresivna ideja ne zagovarja nadvlado enega naroda nad drugim, ne odobrava zatiranja, oddiranja in izkorisčanja delovnih mas; progresivna ideja zahteva enako pravico za vse sloje in vse narode; ona zahteva narodno enakopravnost, politično, versko in ekonomsko svobodo in demokracijo. In končno, progresivna ideja daje pravico vladu narodu samemu. Vse dosedanje izjave, resolucije, dekreti in proglaši Antifašističnega Svetu Narodnega Osvobojenja Jugoslavije jasno povedo svetu, da bodo južnoslovanski narodi v bođe sami svoji gospodarji, da bodo uživali v novi federalni Jugoslaviji vse dobre ideološke in politične revolucije, to je: absolutno osebno kakor tudi versko svobodo ter najširšo politično in ekonomsko demokracijo. In za vse to se imajo južnoslovanski narodi zahvaliti maršalu Titu ali hrvatskemu rokodelcu Josipu Brozoviču, kajti on se je boril za te ideale 25 let in končno bo doživel triumf svojega dela za narod, ko bo upostavljenova nova demokratična južnoslovanska federacija.

Trditev kraljevskih zastopnikov in emisarjev, da je med Titovimi borce 90 odstotkov komunistov, ne drži. In če bi bilo res, bi bilo to zelo slabo izpričevalo za nje same, kajti narodi se poprimejo ekstremu (v tem slučaju letev) le tedaj, kadar ne morejo več vzdržati okrutnosti, zatiranja in preganjanja (kar je bilo slučaj za časa Aleksandrove diktature). Res je, da so bili komunisti tisti, ki so pričeli s protiakcijo, ko je Hitler udrl v Jugoslavijo in to iz enostavnega razloga, ker so bili edina organizacija, ki je vedela kaj hoče in kako to doseči. Katera druga stranka v Jugoslaviji pa je bila pripravljena na boj proti okupatorju? Morda narodno-liberalna ali ljudska stranka? Saj vidimo, kakšno stališče sta zavzeli stranki, posebno zadnja. Ali je bilo čuda, da so se intelektualci vseh ostalih strank pridružili Titovemu pokretu, kar so videli, da se njih stranke nočejo ali pa niso v stanu uprati se okupatorjem? Izmed Titovih borcev je 58 odstotkov Srbov, torej večina srbskega naroda se bojuje proti tistem kralju in klici, o katerem trdi gospod Todorović, da "ga jugoslovanski narod ljubi." Če bi srbski narod "ljubil svojega kralja," ne bi bila večina naroda proti kralju, ne bi bilo 58 odstotkov istega v bojnih vrstah Osvobodilne fronte. Krona kralja Petra II. so zaigrali njegovi ministri in vladna klica. Srb — narod — ljubi demokracijo, ker je sam demokratičen. On se je utrdil v

Ali mi zanemarjam Jugoslavijo?

Slediči zanimiv članek je izšel 24. maja v "Plain Dealerju" izpod peresa znane liberalne kolonistke Dorothy Thompson, v prilog Osvobodilne fronte. D. Thompson ima socijalni čut za m a l e narode in ji ni vseeno, kakšno vlogo in politično - gospodarsko zgradbo jim bodo dale velesile po vojni. Članek ima sledečo vsebino:

Skoro en mesec po zanimivem sestanku Joseph Mortona, poročevalca od Associated Press z maršalom Titom, so se v javnosti razkrile prenenljive vesti. V prvi vrsti so statistični podatki o trpežniku jugoslovenskega ljudstva, ki zahtevajo občo pozornosti. Tito trdi, da je že "ena dvanaština celokupnega slovenskega prebivalstva Jugoslavije uničenega od Nemcev in jugoslovenskih izdajalcev."

Poleg tega so oni oropali cele pokrajine, odvedli konje, govedo in ovce; požgali tisoče domov in razdelili cela mesta in vasi. V boju z njimi je padlo štodenih tisoč vojakov Osvobodilne armade.

V primeri s celotno armado, ki šteje po Titovih trditvah nad 250.000 mož in žena, so to ogromne žrtve. Ta armada se bojuje s štirinajstimi nemškimi divizijami, s štirimi bolgarskimi, 130.000 hrvatskimi ustaši in s 50.000 sovražniki raznih drugih čet. Skupno število sovražnih čet znaša torej približno 450.000. Titove armade so osvobodile 130 štirjaških kilometrov ozemja s 5.000.000 prebivalcev.

Vmešavanje politike

To je višek brezprimernega junija, in učinkovitosti — enak višku Sovjetske unije, toda s primeroma manjšimi sredstvi. To je borba pomešana s civilno vojno, toda včas temu dokazujejo nemška uradna mrtvaška poročila, da držijo partizani nazaj najboljše nemške čete — takozvano elitno gardo.

Tito je obdolžil ubežno vladu, da drži v svoji posesti jugoslovanske parnike. Te so najprav zasegli Italijani, nakar so jih izročili Anglo-Amerikancem. Nato so prišli v posest Petrove vlade. Ubežna vladu drži tudi vso zlato rezervo jugoslovenske narodne banke.

Titove armade se borijo brez najbolj primitivnih zdravniških potrebsčin. Zdravniške operacije je na ranjenih vojakih se izvršuje brez anestezije in s sekiričami in mesarskimi noži.

Po poročilih iz zanesljivih vиров trpi prebivalstvo tako lakovito, da matere ubijajo svoje otroke ker ne morejo poslušati njih obupnega joka za kruh. Po Titovih izjavah se je napelo vse sile, da se posejejo polja, toda križ je s tem, ker primanjkuje semena, živine in poljskega orodja.

Tito je pokazal pot

Agonija evropskega prebivalstva ne bo imela samo daleko-sežnih fizičnih posledic, temveč obeta izpremeniti tudi človeški značaj. Ljudje postajajo nemozni za učinkovita dejanja. Miseln ustroj, ki je potreben za plemenitačtvstvo je v razkroju; namesto tega pa nastajajo divji občutki sovražstva.

stoletnem boju za demokracijo; ves njegov boj je napravljen proti tistim, ki ga hočejo zatirati. "Čika Pera" (kralj Peter I.) je bil mož po njegovi volji. "Čika Pera" je bil v prvi svetovni vojni v zakopih s svojimi vojaki, delil je z narodom dobro in slabo, bil mu je "oče." Ampak njegovi nasledniki so se izneverili tradicijam srbskega naroda in obljudili ostalima južnoslovanskima narodoma — Hrvatom in Slovencem — in vsled tega je danes večina Srbov, Hrvatov in Slovencev v Osvobodilni fronti in v smrtnem boju proti tiranom iz rajha, kakor tudi proti domaćim izdajicam.

Kadar miseln ustroj uide izpod nadzorstva vsled lakote, terorizma in bombardiranja takrat se človeški položaj pomakne nazaj na stopnjo jamskega človeka.

Materijalno razdejanje Evrope v tej vojni se lahko obnovi, toda ne bo pa mogoče obnoviti človeškega mentalnega razdejanja skozi katerega gredo evropska ljudstva. To razdejanje bo imelo posledice.

Sedaj nastane vprašanje; kaj dela Pomočna administracija združenih narodov. Tito je citiral tozadnjo točko iz U. N. R. A.: "Pomoč bo prišla takoj ob osvoboditvijo." Toda osvobodilni odbor nima zastopstva v U. N. R. A.

Psihologična obnovitev evropskega ljudstva mora priti samo na dva načina: hitra pomoč po zmagi zavezniku in ustvaritev novih ciljev, nove vere, nova preprica in nova upanja. Razdiralni občutki, ki jih je ustvarila vojna, bodo ostali v evropskem ljudstvu tudi po vojni, če se ne izpremenijo v gradbeno delavnost.

Titova moč obstaja v tem, da drži svoj narod zaposlen in da mu kaže pot v novo in lepo Jugoslavijo, v nov Balkan in novo Evropo. In nam naj Bog pomaga, če bomo pustili evropska ljudstva brez hitre pomoči in brez vpogleda v njih bodočnost.

(Prevel F. Česen)

JANKO N. ROGELJ:

Kje so naša srca?

Slovenski vojak Ilovar nam piše iz bojnih italijanskih polj: "Organizirajte lokalne odobe JPO, SS!" On gleda peklenske grozote vojnega divljanja, ki pustoši vse, kar zadene. On se je zamislil v svojo rodno zemljo, o kateri je dobil popis od onih Slovencev, katere je srečal v Italiji. Če on apelira na ameriške Slovence, da naj podprejo pomočno akcijo, on že, kaj govorji. Njegovo srce je občutilo daljno bolest trpežnika in krvavečega slovenskega naroda.

Mrs. Frances S. Jenko in Elyu Minn, je tajnica lokalnega odobe št. 6 JPO, SS. Stara je bila osem let, ko je prišla s svojo mamo v Ameriko. Dolgo vrsto let je že v Ameriki, toda domovina ji je dala na pot srce, ki je ostalo zvesto rodni zemlji. Njeno srce želi še enkrat videči njen rojstni kraj. Organizator je žene in dekleta, da so šle od hiše do hiše nabirati dearnesske prispevke. Nabrale so preko \$700.00. Vsa čast tem zavednim slovenskim ženam. Srca teh plemenitih žen in deklet so tudi začutila daljno bolest trpežnika in krvavečega slovenskega naroda.

Kdo bo šel buditi ta otrprnjena in zaspvana srca? Kdo bo klicar teh neobčutljivih srce? Kdo?

Vsak in vse, če smo pošteni in iskreni, ker delamo in nabiramo za vse, ki bodo preživeli to grozno in ubijajočo dobo, preko katere gre zdaj slovenski narod.

Slovenski vojak v Italiji kliče ameriške Slovence: "Pomagajte! — Ali ga slišite? Ali mu verjamete? S puško v roki hodil preko krvavih poljan ter mili na narod v domovini. Srce mu krvavi, zato kliče in poziva.

Sestre Jenko, Penica in Neznanka imajo usmiljena in pristna slovenska srca, zato so že pomagale. Koliko je še naših ameriških Slovencev, ki se še domisile niso, da domovina krvavi. Pa vendar teče kri preko vse Slovencije.

Naprej, od čela do čela gremo brisat imena: Janez Nedam. V vsaki slovenski naselbini naj stopijo na plan možje in žene, podpišejo naj svoja imena, kot so naredili v Pittsburghu, Pa. To je možato in iskreno, plemenito in veliko. Vsa čast tem. To so srca, ki kličejo, to so srca, ki imajo tudi roke, ki bodo trka na sleherni slovenska vrata: Daj, brat, daj; pomagaj, sestra!

Kri naše krvi naj vendar oživi, ker bolest tvojega in mojega brata ni — burka; moja in

do pomanjkanje slovenskega otroka. Odmevi daljne bolesti trpežnika in krvavečega slovenskega naroda ji tudi sedaj šepečajo na prisluškujoča usesa.

Mr. Peter Lustrik in Mr. John Perko, oba iz Clevelandu, sta darovala vsak po \$500.00. Če bi jima srce tako ne velevalo, ne bi roka segla po dolarje. Oba sta doma iz zelenih in goratih Gorjenjske, oba imata zavest, da kar želi srce, naj pamet zapoveduje, kajti bolest trpežnika in krvavečega slovenskega naroda je presilna po svoji velikosti.

In ti neznan Slovenia iz države New Jersey, ki si tako skromna, da nečeči niti twojega imena zapisanega v slovenski ameriški javnosti, tvoje plemenito srce se je odprlo kot čudodelna roža, ki razpisala svoj duh v bogato in dišečo pomlad, ko si sama položila \$500.00 na altar pomočnega sklada. Gotovo si slišala pritajene v britke vzvlike iz turbo in zaslužene Slovenije, kjer se je naselila bolest k trpežniku in krvavečnu slovenskemu narodu. Dala si vzgled, katerega ne bi smela prezirati slovenska žena v Ameriki.

In kje so naša srca? Kje?

Sestri Anna Zaic in Anna Jurgek, moja iskrena želja je, da bi se vama zdravje zboljšalo in da bi kmalu popolnoma okrevali. Sači je naše življene itak polno trnja in težav, da bi nam usoda lahko prizanesla zboleznijo. In ako vama slučajno zastreljena ta slovenska srca s pohostenostjo ameriškega dolarja? So li ta srca zamrežena v prepire in ozkočno naklonjenost, ki poznata samo one, ki so jim najbližji. Ali ni v teh srečih trohice človeškega usmiljenja, katerega je delil svetopisemski Samaritan.

Ni to čudo prečudno, ko Ramni govore, pa srca — molče.

Ali je to zato, ker smo verovali v slogu, pa so nam rekli, da sloga je nemogoča. Kje so oni, ki v imenu pravice in resnice trkajo na srca, da bi bila človeška volja blagovestna in plemenita? Willard je oddaljen od Greenwooda samo osem milijam, tam so slovenski rojaki postavili dvorano Slovenske narodne Podporne Jednote, kakor tudi katoliško dvorano. Imamo tudi katoliško cerkev, v kateri mašujo slovenski duhovnik.

Mesto Willard samo na sebi je zelo majhno mesto. Vsebuje le par domov, trgovino za žito in poljsko orodje, trgovino za grocerijo in seveda ne smem pozabiti gostilnem.

Malo mesto, a vendar drugo pot do Willard, Wisconsin. Gospod Larčič se gotovo spominja tega mostu! Willard je oddaljen od Greenwooda samo osem milijam, tam so slovenski rojaki postavili dvorano Slovenske narodne Podporne Jednote, kakor tudi katoliško dvorano. Imamo tudi katoliško cerkev, v kateri mašujo slovenski duhovnik.

Tebi, sestra Eva Coff, pa srčna hvala za navodila za "struklje na sapci". Ob priliku jih bom napravila. Navodila za "Bread and Butter Pickles" sem tudi že napravila, Eva. Za letos bom posadila še več kumar, da jih bom lahko napravila to reko "Black River". Kot velikanska črna kača se mi zdi, ali vendar prijazna in skrivnostna.

Ob zimskem času si napravi mladino tu drsalisce. Ob obali si pa napravijo ogenj, kjer grejejo prezelje ude. Koliko smerha in razposajenega nedolžnega veselja je tu! Mladina pač ne čuti in ne pozna tuge življencev. In v sreču se mi poraja že želja, da bi v tem se odpravil.

Naj bo že kakor hoče, eno je jeto: Sreca imamo še vedno, toda pripravljena niso, da bi slišala bolest krvavečega in trpežnika slovenskega naroda v domovini.

ZADNJA KMEČKA VOJSKA

Zgodovinska povest iz leta 1573

Spisal AVGUST ŠENOĀ — Iz Hrv. poslov. L. J.

(Nadaljevanje)

"Pojdi v grad sinko, in se ne meni za te suroveže," reče jezno Tahi, nato se pa obrne k upravitelju; "Ej, kakor vidim, čuvate zelo pazljivo, kar je kraljevega. A bilo bi dobro, ako bi manj trosili kraljevo vino in jedi med svoje goste pri vas prav po gospodku; dobro bi bilo, ako ne bi razispivali toliko kraljevega žita med hudočne kmene."

"Jaz nisem nikogar sprejel v goste razun svojega brata Žige in svojega sorodnika notarja Mihajla iz Zagreba. A žito sem razdelil med one kmene, ki ste jih vi do golega oropali, da nimajo niti skorjice kruga."

"Bene, bene," se nasmeje hudočno Tahi; "tožili me boste zopet radi te razbite buče, kakor ste me tožili lani, a jaz

vas bom tožil, da kradete in trošite kraljevo blago."

"Gospod Tahi," plane Grdak in skrči pesti, "to je nepoštene!"

"Bene, bene," odvrne Tahi mirno, "vašega rovanja imam zadost. Stavim svojo glavo, a ko midva umreva pod eno streho. Pojdimo!" se obrne Ferenc k svojima služabnikoma, "imamo važnejših poslov."

Grdak je peljal ranjenca pod streho, a Tahi jo je mahnil, z rokama v žepu, dalje.

"Petrovič," reče, "pripelji mi Simona!"

Cez nekaj časa se privleče pjanega brezbrinjega obraza mali pisar in se prikloni globoko:

"Vaša milost," reče Simon, "imate opravila zame?"

"Imam," odvrne Tahi prijazno, "toda o tem kasneje. A po vej mi, dragi Simon, kako ti gre? Imam kakšnih novic?"

"Ej," se nasmehe Simon, mezikaze z očmi, "in še kakšnih! Toda to, vaša milost, ne spada med najin običajni račun. Zato je treba posebne plače."

"Bene, caissime, pokima Tahi, "hočeš-li morda are?"

Tahu zadrhte obri, punčici v očeh se mu razširita, kri mu udari v lice.

"Daj aro!" zarjove in namigne Petroviču.

Simon se umakne plaho, a v tem trenutku ga pograbi Petričevi od zadaj za ramena, ga vrže na obraz in mu sede na glavo, za noge ga prime Bošnjak, a druga dvojica prične z debelo, namočeno vrvjo neusmiljeno mahati po hrbtni pisarjem, ki se je zviral in zasajal rjeveč zobe in nohte v zemljo.

"Ti je dobro, Simon?" se nasmeje hudočno Tahi. "Le prisneste!"

In udarijo ga.

"Te-li drži žena v moji službi? Le dajte!"

In zopet se vsuje toča na Simonov hrbot.

"Hočeš-li povedati tajnost? Pritisnite!"

In na vso moč zamahneta služgi petdesetkrat z vrvjo.

"Ho—h o—hočem!" zarjove pisar. "Milost!"

Tahi mahne z roko in slugi odskočita odreveža, ki se je zviral z rokami in višnjevega obraza in krvavih oči kričal kakor ranjena zver.

"Govori!" zagrimi Tahi, "ali si snubil oskrbnico?"

Simon pokima z glavo.

"Govori, kar v eš o zaročki kmetov!"

"Bom," zašepeče Simon, majaže z glavo in mahajoč z rokama — "vode — vode, umrl bom — vod — — —" in zgrudil se brez zavesti na zemljo.

"Nesita ga tjakaj k zidu, dajta mu vode," zapove Tahi. "Kopravimo drugo delo, ga b om izpršal."

Sluge polože na pol mrtvega pisara k zidu in Tahi se napoti k družbi v stanovanje Loličke, ki je še sanjala sladke juhanje sanje.

"Ostanite pred vrati, dokler vas ne pokličem, ti, Bošnjak, pa pripelji osla!" reče gospodar.

Skočno okno je sijalo jutranje solnce, igrajajo se na rdečem licu mlade žene, ki je snivala s polodprtimi ustimi in z roko pod glavo; dve debeli črni kiti sta ji padali po ramenih. Tahi stopi k postelji in zapiči svoje oči v ženo. Oko se mu zaiskri, lice mu zardi, a hipoma se ustraši

in prebledi. Starec seže v nedrije, izvleče dragocen nožič in v trenutku odreže ženi črni kiti. Žena zaječi v snu:

"Kdo je? Kdo je?" A ko opazi gospodarja, nagnе globo in prekriža beli roki na prsih.

"Golobica," reče Tahi s pritajenim glasom, 'hočem te razveseliti, kupil sem ti novo mošnico, vrn mi ono staro.'

Žena prebledi.

"Mošnjo daj!" zarjove Tahi in zapiči železne prste v mehki rami grešnice.

Žena se prične tresti.

"Ali je ta? Komu si jo dala?" se zareži Tahi, držeč z drhtečo roko staro Helenino mošnjo, ki jo je bil izvlekel iz nedrije.

Ženi se izbuljijo oči, kakor da hočejo skočiti iz jamic, bleda se stisne z globo in rokama k zidu ob postelji.

"Fej!" pljune Tahi. "Izmeček ženski! Čakaj! Oh, čakaj! — Petričevič!"

V sobo stopijo služe z vrvinami. Žena zakriči in prijemši se z obemā rokama za globo, poklepne na postelji.

"Naprej!" zatuli Tahi. — Grozni krik pretresajo ozračje v oskrbnikovi sobi, da je kmetom pod brdom zastala kri, grozoviti krik, divje stokanje in odmerjeni težki udarci, med temi pa pomešan Tahov krohot.

Ves razbit je pisar privzdignil globo. Grozno kričanje ga je prebudilo. Še mu je drhtelo telo. Po dvorišču so hodili semtertja konji z zvezanimi prednjimi nogami, a pred oskrbnikovimi vrati je bil privezan osel. Samo en sluga je hodil po dvorišču. Pisar se upre na komolca in zakliče s slabim glasom:

"Luka, prinesi mi vode!"

"Tako!" odvrne sluga in gre v drugi konec dvorišča.

Pisar pogleda naokoli kakor maček. Nikogar ni. Prične se plaziti po trebuhi. Obstoji. "Ne nočem, osel je prelen!" Polagomo se privleče do prvega konja, izvleče, nožič, prereže vrvico in kakor da ga je dvignila vražja roka, zajaha konja, objame ga okoli vrata, zagrabi za grivo in zdrije navzdol proti odprtym vratom.

"Držite ga!" zakliče Luka, nosec vedro vode.

"Držite ga!" zakliče Gabrijel z okna gornjega grada, kamor ga je prignalo kričanje žene. Na ta klic prilete iz sobe Tahi in njegovi tovariši.

"Simon beži!" zakliče Gabrijel.

"Zgrabi puško, Gabrijel, puško!" zavpije Tahi, "streljaj za njim!"

"Zal mi je konja," odvrne mladenič.

"Streljaj za vraga!"

Gabrijel izgine od okna, a se hipoma vrne s puško. Simonov konj se spodtanke ob štor. Gabrijel pomeri. Pok!

"Ha, ha, ha!" se zakrohotata pisar, "slabo roko imam, golobradček! Čakaj, še te obiščem!" Kakor strela oddirja brez sledu.

"Govori!" zagrimi Tahi, "ali si snubil oskrbnico?"

Simon pokima z glavo.

"Govori, kar v eš o zaročki kmetov!"

"Bom," zašepeče Simon, majaže z glavo in mahajoč z rokama — "vode — vode, umrl bom — vod — — —" in zgrudil se brez zavesti na zemljo.

"Nesita ga tjakaj k zidu, dajta mu vode," zapove Tahi. "Kopravimo drugo delo, ga b om izpršal."

Sluge polože na pol mrtvega pisara k zidu in Tahi se napoti k družbi v stanovanje Loličke, ki je še sanjala sladke juhanje sanje.

"Ostanite pred vrati, dokler vas ne pokličem, ti, Bošnjak, pa pripelji osla!" reče gospodar.

Skočno okno je sijalo jutranje solnce, igrajajo se na rdečem licu mlade žene, ki je snivala s polodprtimi ustimi in z roko pod glavo; dve debeli črni kiti sta ji padali po ramenih. Tahi stopi k postelji in zapiči svoje oči v ženo. Oko se mu zaiskri, lice mu zardi, a hipoma se ustraši

motreč škofa, ki je bil potisnil kapo na svoje mračno čelo.

"Poklicali ste me, velečasti," povzame grbec, "a prišel sem o nepravem času, vidim, da ste slabe volje."

"Sem," odvrne drugače mirni škof, "kako bi tudi ne bil? Turčin grozi, uskoki kradejo, davkarji nalagajo globe, kmetje se puntajo, stanovi kriče v deželnem zboru, kjer sem pretpel dosti muk, in kdo so se mi vse te rane zacelile vsak za nekaj časa in sem se oddahnil, mi pripelje dragi podban Forčič deputacijo gornjega mesta Križevca proti spodnjemu mestu, češ, da je davek kričeno razdeljen med gornje in spodnje mesto. Celo uro mi je po obedu vrtal podban, za kar so ga Križevčani bržkone plačali, luknjo v trebuh, gorovček strašno dolg govor, dokazuječ, da je prepričal teh piškavih krajevjev križevčnikov nevarnejši, kakor pa nevarnost od strani Turške. Lepčevček se ste si izbrali. Ta Forčič je, sit venia verbo, osel."

"Vem," se nasmehe Gašper, "da goreči jezik svetega duha ne plava nad njegovo glavo."

"FANTJE IN MOŽJE!" V naši trgovini dobite vedno najboljše spodne perello, srace, krate, kluboke in druge stvari.

IZDELUJEMO OBLEKO PO MERI JOHN MOČNIK 772 East 185th St.

American Appliance Co. GA. 3268 — MU. 8015

Avtna zavarovalnina za 5 ali 10 tisoč dolarjev "Liability" za samo \$20.

Nova državna postava zahteva, da ima vsak voznik avtomobila zavarovalnino na avtu. Za nadaljnja posnajmo se obrnite na:

MIHAILOVIČ BROŠ. CO. 6424 St. Clair Ave.

PRODA SE na KEMPTON AVE., bližu Herick Rd., hiša za eno družino, 7 sob. Cena \$5000.

COLUMBIA AVE., zapadno od 93 St., hiša za eno družino, 6 sob in zgotovljeno 3 nadstropje. Cena \$6,300.

C. YERTY (Realtor) GL. 4877

N AZ N A N I L O

Otvorili smo novo gostilnico vam postrežemo z pivom, vinom in mernimi piščanci. Prodajamo pivo v zaboljih. Odprtvo 10. zj. do 10. zv.

Pearl Beverage Store 4211 PEARL RD.

Miles Realty

Zemljiški prodajalci 9226 MILES AVE.

Ako imate kaj za prodati ali želite kupiti, se obrnite do nas. Zanesljiva poslužba.

A. MALNAR CEMENT WORK

1001 E. 74 St. END. 4371

Zidano poslopje

modernno stanovanje za 2 družini in veliko trgovino. V prijazni okolici. Tako je se zahteva samo majhno vplačilo. Cena zmena.

Oglejte si jo na 2155 Broadway.

Dober nakup

6 sob hiša za eno družino;

garaza; lot 50x101, bližu Euclid Beach parka, na 15714 Damon Ave. Hiša v dobrem stanju, fornez na vodo. \$1,800 takoj, ostalo kot najemnina.

JOHN ROŽANC 15216 LUCKNOW AVE.

KENMORE 3662

Nekako sredi velikega travna leta 1569, je hodil nekoga polnoplene ban in škof Jurij Draškovič slabe volje gori in dol po svoji sobi, a pred njim je stal Gašper Alapič, pozorno

Krasno posestvo

bližu E. 185 St., za 2 družini, po 5 sob vsako stanovanje; garaza za 2 avta; lota 58x400. Cena \$9,000.

V Collinwoodu — bungalow s 5 sobami spodaj in 2 sobami zgoraj; garaza za 2 avta; lepa senčnata lota. Cena \$6,900.

V Euclidu, bungalow s 4 sobami; garaza za 2 avta; zraven je tudi velika lota. Stanovanje prazno. Cena \$6,800.

E. 140 St.—Hiša za 2 družini, vsako stanovanje s 5 sobami; kot nova. Garaza za 2 avta; zgornje stanovanje je prazno. Cena \$7,500.

JOHN KNIFIC 740 E. 185 St.

nasproti Muskoka Ave.

IV. 7540 ali KE. 2088

IZBERA PLOŠČ Popularne plošče po 29c

Popravljamo radije in električne predmete. Oprema za rekreacijsko sobo.

5724 Euclid Ave., EX. 3016

Naprodaj

je '41 G. E. električna ledenica.